

18 ธันวาคม 2568

เรียน นายกสมาคมบริษัทจัดการลงทุน
นายกสมาคมกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ
ผู้จัดการ

บริษัทหลักทรัพย์ที่ประกอบธุรกิจการจัดการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพทุกแห่ง

ที่ นก.ว) 3/2568 เรื่อง แนวทางการดำเนินการกับเงินกองทุนสำรองเลี้ยงชีพสำหรับ
ลูกจ้างที่ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (“สำนักงาน ก.ล.ต.”) ได้รับข้อหารือจากบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนที่รับจัดการกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (“PVD”) เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการกับเงิน PVD กรณีลูกจ้างที่เป็นสมาชิก PVD ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์

สำนักงาน ก.ล.ต. ในฐานะนายทะเบียนตามพระราชบัญญัติกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ พ.ศ. 2530 (“พ.ร.บ. PVD”) เห็นว่า ประเด็นข้อหารือดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับการใช้และการตีความกฎหมาย PVD และกฎหมายล้มละลายให้สอดคล้องกัน จึงได้ดำเนินการหารือกับกรมบังคับคดีจนได้ความชัดเจนในแนวทางปฏิบัติที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกฎหมายในแต่ละฉบับแล้ว ดังนั้น เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจตรงกัน สำนักงาน ก.ล.ต. จึงขอชักชวนความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

1. ในกรณีที่ลูกจ้างซึ่งเป็นสมาชิก PVD ถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์หรือตกเป็นบุคคลล้มละลาย หากลูกจ้างยังคงได้รับค่าจ้างและข้อบังคับกองทุนมิได้กำหนดให้เป็นเหตุให้สมาชิกภาพสิ้นสุดลง นายจ้างย่อมมีหน้าที่ตามมาตรา 10 แห่ง พ.ร.บ. PVD ในการหักเงินสะสมจากค่าจ้างและจ่ายเงินสมทบเพื่อนำส่งเข้า PVD ภายใน 3 วันทำการนับแต่วันที่มีการจ่ายค่าจ้าง โดยไม่อาจอ้างเหตุจากคำสั่งอายัดค่าจ้างจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้เนื่องจากผลการหารือกับกรมบังคับคดีได้ข้อสรุปว่า เงินสะสมของ PVD ถือเป็นส่วนหนึ่งของค่าเลี้ยงชีพ นายจ้างสามารถหักเงินสะสมเพื่อนำส่งเข้า PVD ได้ตามปกติ (เช่นเดียวกับการหักเงินภาษี และเงินประกันสังคม) และนำส่งเงินเฉพาะส่วนที่เหลือให้แก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์* ทั้งนี้ เงินสมทบของนายจ้างสามารถนำส่งเข้า PVD ได้ตามปกติเช่นกัน

* คำสั่งกรมบังคับคดี ที่ 714/2561 เรื่อง การกำหนดค่าเลี้ยงชีพของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย ลงวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2561 (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย) กำหนดให้ลูกหนี้ต้องยื่นคำขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์พิจารณากำหนดค่าเลี้ยงชีพของลูกหนี้ ดังนั้น เพื่อให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์สามารถตรวจสอบรายได้และรายจ่ายของลูกหนี้และสามารถกำหนดค่าเลี้ยงชีพของลูกหนี้ได้อย่างถูกต้อง ลูกจ้างซึ่งถูกศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ต้องแจ้งและนำส่งเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการเป็นสมาชิก PVD รวมถึงการนำส่งเงินสะสมเข้า PVD ให้แก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ทราบเพื่อประโยชน์ในการพิจารณากำหนดให้เงินสะสมเป็นค่าเลี้ยงชีพของลูกหนี้ด้วย

2. หากลูกจ้างมิได้แจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการเป็นสมาชิก PVD ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ทราบจนอาจเป็นเหตุให้มีคำสั่งให้นายจ้างส่งมอบเงินทั้งหมดโดยไม่ได้มีการหักเงินสะสมไว้นั้น นายจ้างหรือลูกจ้างสามารถติดต่อไปยังกรมบังคับคดีเพื่อหาหรือแนวทางการดำเนินการเป็นรายกรณีได้ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมเกียรติ อนันตภากรณ์)

ผู้อำนวยการฝ่ายนโยบายกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

เลขาธิการแทน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ภาพถ่ายคำสั่งกรมบังคับคดี ที่ 714/2561 เรื่อง การกำหนดค่าเลี้ยงชีพของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย ลงวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2561

ฝ่ายนโยบายกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

โทรศัพท์/โทรสาร 0-2263-6271

(สำเนา)

คำสั่งกรมบังคับคดี

ที่ ๓๗๕/ ๒๕๖๑

เรื่อง การกำหนดค่าเลี้ยงชีพของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย

เพื่อให้การปฏิบัติงานคดีล้มละลายของกรมบังคับคดีดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นประโยชน์แก่ราชการ และดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ จึงมีคำสั่งดังต่อไปนี้

ให้ยกเลิกคำสั่งกรมบังคับคดีที่ ๘๒๕/๒๕๕๕ เรื่อง การกำหนดค่าเลี้ยงชีพของลูกหนี้ในคดีล้มละลาย ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๕

๑. เมื่อศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้และลูกหนี้นายคำขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์พิจารณากำหนดค่าเลี้ยงชีพของลูกหนี้ ตามแนวทางในคำสั่งนี้

๒. ในกรณีที่ลูกหนี้มีรายได้ประจำ ได้แก่ เงินเดือน ค่าจ้าง หรือรายได้อื่นที่มีลักษณะจ่ายเพื่อตอบแทนการทำงานเป็นรายเดือน ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตรวจสอบรายได้และรายจ่ายของลูกหนี้และกำหนดค่าเลี้ยงชีพจากรายได้ดังกล่าวจนถึงวันปลดจากการล้มละลายโดยคำนึงถึงฐานานุรูป สภาพเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ให้กำหนดค่าเลี้ยงชีพไม่น้อยกว่าอัตราเงินที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี^{*}

ในการกำหนดค่าเลี้ยงชีพ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ไม่ควรกำหนดค่าเลี้ยงชีพสูงกว่าร้อยละ ๗๐ ของรายได้ประจำ เว้นแต่กรณีที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เห็นว่าเหตุจำเป็นที่จะกำหนดค่าเลี้ยงชีพเกินกว่าจำนวนดังกล่าวก็ให้เสนอความเห็นเพื่อให้ผู้อำนวยการกอง อนุญาตตามแต่กรณี

กรณีกำหนดค่าเลี้ยงชีพให้ลูกหนี้จากรายได้ตามวรรคหนึ่ง โดยลูกหนี้มีรายได้ประจำในอัตราเงินที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี แต่ลูกหนี้มีรายได้อื่นด้วย เช่น เงินเบี้ยขยัน ค่าล่วงเวลา ค่านายหน้า หรือรายได้อื่นที่มีลักษณะจ่ายเพื่อตอบแทนการทำงาน นอกจากเงินเดือนหรือค่าจ้าง ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์กำหนดค่าเลี้ยงชีพให้ลูกหนี้จากรายได้อื่นด้วยในอัตราไม่เกินร้อยละ ๕๐ โดยเมื่อรวมค่าเลี้ยงชีพตามวรรคหนึ่งแล้ว ไม่เกินอัตราเงินที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี

ส่วนเงินที่มีลักษณะจ่ายเป็นคราว ๆ ได้แก่ เงินโบนัส เงินปันผล เงินเฉลี่ยคืนหรือเงินได้อื่นใดที่มีลักษณะเดียวกับเงินประเภทดังกล่าว เป็นเงินตามมาตรา ๑๐๙ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายพุทธศักราช ๒๔๘๓ ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์รวบรวมเข้ากองทรัพย์สินของลูกหนี้ โดยไม่ต้องพิจารณาในเรื่องค่าเลี้ยงชีพ

ในกรณีที่ลูกหนี้มีค่าใช้จ่ายเปลี่ยนแปลงไป และสามารถแสดงเอกสารหลักฐานได้ ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์พิจารณาประเด็นนี้ประกอบด้วย

^{*}ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๐๒ กำหนดที่ ๒๐,๐๐๐ บาท

๓. ในการกำหนดค่าเลี้ยงชีพตามข้อ ๒ นั้น ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีอำนาจกำหนดค่าเลี้ยงชีพให้แก่ลูกหนี้ตั้งแต่วันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ โดยให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์จ่ายจากเงินที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อายัดมาแก่ลูกหนี้เป็นรายเดือน

ในกรณีที่ลูกหนี้มายื่นขอค่าเลี้ยงชีพ หากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ตรวจสอบพบว่าลูกหนี้ได้รับเงินรายได้ประจำไปก่อนหน้าที่จะมายื่นคำขอ ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์นำเงินที่ลูกหนี้รับไปมาคำนวณและหักออกจากค่าเลี้ยงชีพที่ลูกหนี้พึงจะได้รับคืนเข้ากองทรัพย์สินในคราวเดียว หากไม่สามารถหักคืนได้ในคราวเดียว ให้กำหนดระยะเวลาหักเงินคืนตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจากค่าเลี้ยงชีพที่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์กำหนดให้ และจำนวนเงินที่ลูกหนี้จะต้องคืนเข้ากองทรัพย์สินด้วย สำหรับลูกหนี้ที่เป็นข้าราชการ การคำนวณระยะเวลาหักคืนให้คำนึงถึงระยะเวลาที่ลูกหนี้อาจถูกพิพากษาให้ล้มละลาย โดยเมื่อหักเงินที่ลูกหนี้รับไปแล้วคงเหลือจำนวนเท่าใดให้จ่ายเพียงนั้น

๔. กรณีเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์รวบรวมรายได้ประจำ ได้แก่ เงินเดือน ค่าจ้าง หรือรายได้อื่นที่มีลักษณะจ่ายเพื่อตอบแทนการทำงานเป็นรายเดือนไว้แล้วโดยลูกหนี้มิได้มาขอค่าเลี้ยงชีพ ต่อมาลูกหนี้มาขอให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์กำหนดค่าเลี้ยงชีพและขอรับค่าเลี้ยงชีพย้อนหลัง ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์กำหนดค่าเลี้ยงชีพตามข้อ ๒. และพิจารณาจ่ายค่าเลี้ยงชีพจากจำนวนเงินดังกล่าวไม่เกินร้อยละ ๕๐ ของเงินที่กำหนดเป็นค่าเลี้ยงชีพย้อนหลังไม่เกิน ๖ เดือน หากลูกหนี้ขอค่าเลี้ยงชีพย้อนหลังเกินกว่า ๖ เดือน ต้องแสดงพยานหลักฐานเหตุผลความจำเป็นในการดำรงชีพในช่วงเวลาที่ผ่านมา เพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

๕. ในกรณีที่ลูกหนี้ได้รับเงินที่มีลักษณะจ่ายคราวเดียว ได้แก่ เงินตอบแทนการออกจากงาน เงินบำเหน็จ หรือเงินได้อื่นใดที่มีลักษณะเดียวกับเงินประเภทดังกล่าว ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์พิจารณา กำหนดค่าเลี้ยงชีพโดยถือตามหลักเกณฑ์ข้อ ๒ มากำหนดเป็นเงินที่ลูกหนี้ต้องใช้ในการดำรงชีพแต่ละเดือนและให้หักจ่ายเงินดังกล่าวแก่ลูกหนี้เป็นรายเดือน นับแต่วันที่ลูกหนี้มีสิทธิได้รับเงินนั้นจนถึงวันที่ลูกหนี้ได้รับการปลดจากล้มละลาย

๖. กรณีที่ลูกหนี้ออกจากงานเป็นเหตุให้ไม่ได้รับเงินรายได้เป็นรายเดือนตามข้อ ๒ อีก แต่ได้รับเงินที่มีลักษณะจ่ายคราวเดียวตามข้อ ๕ แทน ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์พิจารณากำหนดค่าเลี้ยงชีพใหม่ตามแนวทางในคำสั่งนี้

๗. เมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์กำหนดค่าเลี้ยงชีพแก่ลูกหนี้และครบครันแล้วให้แจ้งผู้มีหน้าที่จ่ายเงินแก่ลูกหนี้ทราบ และให้ส่งเงินเฉพาะส่วนที่เหลือจากที่ได้กำหนดให้เป็นค่าเลี้ยงชีพแล้วให้แก่เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เพื่อรวบรวมเข้ากองทรัพย์สินของลูกหนี้ต่อไป

๘. กรณีอายัดเงินเดือนหรือเงินรายได้อื่นใดของลูกหนี้ที่เป็นข้าราชการ เมื่อศาลพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายแล้วให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ระงับการจ่ายเงินค่าเลี้ยงชีพให้แก่ลูกหนี้ และระงับการแบ่งเงินที่ได้รับจากต้นสังกัดของลูกหนี้ภายหลังจากวันที่ศาลมีคำพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลายไว้จนกว่าจะได้สอบถามและได้รับแจ้งจากต้นสังกัดของลูกหนี้ว่าไม่มีเหตุขัดข้องในการแบ่งเงินดังกล่าว

ทั้งนี้ ให้ถือปฏิบัติตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

สำเนาถูกต้อง

(ลงชื่อ) รื่นวดี สุวรรณมงคล

(นางสาวรื่นวดี สุวรรณมงคล)

อธิบดีกรมบังคับคดี

๔๕๖๖

(นางสาวทัศนาวลัย กุสุโมทย์)

นิติกรชำนาญการพิเศษ

ดาเนียร คัด

ทัศนาวลัย ทาน